

BİR GÜN MUTLAKA

ATAOL
BEHRAMOĞLU

şirler

YAZKO

Türkocağı C. No: 17, Kat: 2

Cağaloğlu-İstanbul

Yazarın öteki şiir kitapları:

YOLCULUK, ÖZLEM, CESARET ve KAVGA ŞİİRLERİ / 2. basım

NE YAĞMUR NE ŞİİRLER / 2. basım

KUŞATMADA

MUSTAFA ŞUPHİ DESTANI

DÖRTLÜKLER

**Bu kitap Ağaoğlu Yayınevi Tesislerinde
dizildi, basıldı, ciltlendi, 27 73 37
Kapak: Erkal Yavı
İstanbul 1981**

BİR GÜN MUTLAKA

ATAOL BEHRAMOĞLU

Yazarlar ve Çevirmenler Yayın Üretim
Kooperatifi

KÖR BİR

Yüreği hüznle dolduran hayat
güneşli bir nisan akşamında
her şey ölüp gidiyor ve
atıyla oynuyor komşunun çocuğu da

yaprakları kımıldatan rüzgâr
ölüm kımıldamaz ama
yağmurda, solgun güz kuşlarının
kimbilir nereye gittiği yağmurda
kuytu, naftalin kokan odalarda
akşamın evleri sardığı odalarda
bir çocuk uyurdu
kavaklar cevizler ıhlamurlar
sallanırlardı acıyla

o zaman ne çok hastaydım
sevgilim! ne çok hastaydım
gece yarıları şehri dolaşırdım
cebimde taslak halinde bir intiharla
şizofreni ve pompalı mızıkayla
tanrım! ne çok yalnızdım, dağlara-
doğru yürürdüm, ağlardım,
yüzümü tutup toprağa
şehri-
gözlerdim.
-gençliğimi hatırlatan o sıkıntıyla-
babasının yargıç olduğunu söyleyen hizmetçi
sevgilim

gelirdi. o ve ay. odamın-
duvarına yazılar yazdım
başkaldırma ve ölmeme hakkında
hep uyanık kalmak pahasına
yazılar yazardım, Kafka
v.s. otururlardı bir kasabada
oturur ölümden konuşurlardı
bir kroki halindeki şapkalarıyla
bir taslak olan vücutlarıyla
ve bir cenin kadar zayıf omuzlarında
askeri ve trenci paltolar olurdu
onlar konuşurken akşam olurdu
biz sevişirdik acıyla

sevgilim! biz acıyla sevişirdik
ellerin sođan ve sabun kokardı
ayaklarını öperdim, sonra
gece gelirdi ağır bir homurtuyla
gece gelip beynimi örterdi
ışığı yakmazdım, gece gelirdi,
sen giderdin, o zamanlar ben hastaydım
beynim hastaydı, örtüler içinde-
bir vebalı gibi titrerdi
gece soluk soluğa
terli bir tren gibi ilerlerdi

kalbim!
sen yoksun.
sen tökezleyen bir şarkısın
köpüre köpüre akan
acıyla ve hüznle beslenen
bir ırmaksın.
akşam
yankılanırken kasaba
çanların ve koyunların
mezarların
tozlu kasabasında
çocuklar ağlardı
dünya az renkli ve tebeşirden
bir resim kadar tozlu ve müphemdi
aşk müphemdi

sen
sessiz bir kinle şehri gözlüyorsun
kısık bir hüznle camların arkasında
aşka ve merhamete hazırsın
şefkate ve nefrete ve
acı çekmeye o uzak yollarda.
bir kuleden seyrettiğin şehri
yani bir şehvet balkonundan
kimse bilmiyor
geçit yok şarkısına aşkın
ah her şey
bir pencereden görüldüğü kadar
bir pencere kadar dünya
bir kartpostal gibi geçtiğimiz dünya

kalbim.
kör bir çocuk gibi düşe kalka.

1963

TATİLDE AŞK ŞİİRİ

Zar tutmak bana vergi, aynaya baktım biraz
Uyanıp duruyorum her sabah şurda burda
İnsanları düşündüm şubat ayı zarfında
Arkadaş, yanlış hesap artık bağdata varmaz

Şu saçlar bana vergi, kahveye çıktım biraz
Kıbrıs Türk kalacaktır gaza yeni zam filan
Cebimde yüz bin lira geziyorum durmadan
Yağma yok, umutsuzluk her adamı kurtarmaz

Şaşırmak bana vergi, elmaya baktım biraz
Elmaya baktım biraz ve şaşırmadım valla
Bir elma bir insanı şaşırtabilir oysa
Şimdi herhalde kimse beni ciddiye almaz

Ozanlık bana vergi, dünyaya baktım biraz
Benim en son sevgilim beni hiç özledin mi?
Yüreğimin sol yanı köroğlu sağı ayvaz
Göklerdeki babamız bizi korusun e mi...

AMCAM ŞAİR BEN ŞAİR

Gidip şarap almalı beş kuruşluk da fülüt
İçip içip sonra da bir güzel ağlamalı
Topal Ulviye var ya, hani gecekondu
Genelevin üstüne şıp diye damlamalı

Aktarın karısından umutlar kesik artık
Beyaz bi laf söylense memeler otuz iki
Ellerine mozarttan uzansam usulcacık
Kolları bileklerden dirseğe bilezikli

Bu dünyada ya adam olmalı ya da zengin
Amcamsa sabah sabah burnu çay bardağında
Ha babam şiir yazar şu cennet vatanına
Tam gülesim gelecek, pırr... sekiz on güvercin

1963

BU AŞK BURADA BİTER

Bu aşk burada biter ve ben çekip giderim
Yüreğimde bir çocuk cebimde bir revolver
Bu aşk burada biter iyi günler sevgilim
Ve ben çekip giderim bir nehir akıp gider

Bir hatıradır şimdi dalgın uyuyan şehir
Solarken albümlerde çocuklar ve askerler
Yüzün bir kır çiçeği gibi usulca söner
Uyku ve unutkanlık gittikçe derinleşir

Yanyana uzanırdık ve ıslaktı çimenler
Ne kadar güzeldin sen! nasıl eşsiz bir yazdı!
Bunu anlattılar hep, yani yiten bir aşkı
Geçerek bu dünyadan bütün ölü şairler

Bu aşk burada biter ve ben çekip giderim
Yüreğimde bir çocuk cebimde bir revolver
Bu aşk burada biter iyi günler sevgilim
Ve ben çekip giderim bir nehir akıp gider

BU DERT BENİ ADAM EDER

Gece gündüz dolaşırım tenhalarda menhalarda
Benim annem güzel annem beni koyver
Sağ yanımda bir sızı var, sol yanımda yandım
aman altıpatlar
Bu dert beni verem eder

Eğri büğrü bakar oldum boyunbağı takar oldum
şaşkın oldum sakar oldum
İkide bir yüreğimi dağa taşar diler oldum
Şunca yıldır karanlıkta göz kırpmaktan bıkar
oldum
Benim annem şeker annem gençlik elden gitti gider

Dama çıktım damdan düştüm kılıç kestim esrar
içtim
Şahin oldum keloğlanın külahını kaptım kaçtım
Yâre ağlar güler uçtum yarı yolda yorgun düştüm
Benim annem kadın annem bu nasıl iş bana deyver

Gece gündüz düşünürüm tenhalarda menhalarda
Aman annem güzel annem beni koyver
Sağ yanımda bir sızı var, sol yanımda dağlar
duman altıpatlar
Bu dert beni adam eder

1963

YENİDEN, HÜZÜNLE...

İşte yine can sıkıntısı
bana bir şiir yazdıracak
Tırnaklarım uzamış,
İçimde yaralı bir aşk.

İçimde yaralı bir aşk
ve birkaç piyes ölüsü,
birkaç gözyaşı kırıntısı,
intihar gelgiti birkaç.

Sirtüstü uzandım dünyaya
odamın ampulüne bakıyordum,
ampulün bağlı olduğu borunun
tavanda kıvrılışına.

Tavanda kıvrılışına
birkaç damla gözyaşının,
birkaç damla tentürdiyot,
kalbim ağrıyordu, bir yaz-
günü düştüm sokaklara,
karanlık sokaklara düştüm,
bir yaz gecesiydi galiba,
ürpererek indikçe bayırlardan,
kimsesiz ve loş alanlara,
çaresiz, bomboş bir cesettim,
bir yangın kulesi gibi uğuldayan.
Kirli, bayat, karanlık-
bir suyla dolu bir kova,
olarak kalmıştım dünyada.
Herkes kimbilir nerdedir-
şimdi? sevgilim... Kimbilir-
nerdesin?
Kalbim -ki bir gün durur-
var mıydı acaba?

Ölümü ve tuzlu
fıstıkları unutmadım,
bayat tuzlu fıstıkları.
Sarhoşlar kusardı bir de
ben varken orda. Dünya'da.
1965 yılında.
Bir savaş ve hüzün korkusuyla
kahvelere dolardı insanlar
Sevgilim! Sevgilim!
«Kanayan yerim benim»
çürük yumurta, bayat pastırma
ve
bamyaya yenilen bir lokantada
mareşal fevzi çakmak, koca yusuf
dünya güzeli fatma
dostumdular.
Ben o şehirde yalnızdım
bunu kimseler bilmez
gidip gidip rıhtıma
dururdum.
Kör bir dilenci vardı, o da-
dostumdu, beni-
evlendirmek isterdi kızıyla.
Ben içimde bir acıyla
boyuna bir resim yapardım.
Sarı kurdeleli kızlara-
hikâyeler anlatırdım hatta
uzak dünyalar ve
albert aynştayn hakkında.
Onlar
uzun uzun susarlardı.
Güzelim kızlar, Hürriyet-
gaztesi okurlardı
Ses ve Hafta.

Her şey o kadar birbirinin
aynıydı, hayat-
akıp gidiyordu sıkıntıyla.
Domino taşlarına ve
bir nehrin akışına benzeyen
cesur ve genç hayat. Akıp giden.
Kitapçı vitrinlerini
ve
alanları hızla eskiten-
hayat, bazan-
beni heyecanlandırırdı.

Yağmurlu, ıhlamur ağaçlı bir yolda
kocaman, eflâtun bir güneş
tikanırdı gırtlığıma
onu karnıma sokardım.
Güneşi, göğsüme ve karnıma.
Akşam-
beni bulurdu bir koyda.
Kırlara doğru
koşardım bir bağırıyla.
Az önce ıslanmış kırlara,
serin ve bereketli,
her zaman bağışlayan,
o taze, ve hüzün-
anısı kırlara...

Sevgilim! Sevgilim!
Gece-
yürüyor.
Dünya-
yürüyor ordularla.
Kitaplarla ve matbaacı-
cıraklarıyla. İçimde-
bir dağ çeşmesi akıyor...
Sabah oldu oluyor anında-
eski, külüstür, kömür-
yükü sarı bir kamyonla
yanında durmuştuk, orman-
battaniyeliydi hâlâ.
Bir hastane odasında-
sabaha karşı, yaralı-
bir onbaşı gibi uyuyordu.
Sabaha-
karşı bir hastane odasında-
aklıma canlar geliyor.
Bir adam-
kesik çocuk başları satıyor.
Yeniden
hüzünle başlıyorum bir-
romana...

1965

ONUN TÜRKÜSÜNÜ, GUEVARA'NIN

Dağların ve nehirlerin
Türküsünü söylemek istiyorum
Büyük gökyüzünün ve kırların.
Mavi bir çiçeğin türküsünü söylemek istiyorum
Umudun ve sevdanın
Kahraman bir yüreğin türküsünü söylemek
istiyorum
Aslan türküsünü Guevara'nın.

Odalar ve sofalar kuşatmış beni
Sandalyeler masalar tabaklar
Gökyüzü kuşatmış beni içim daralıyor
Gelenekler korkular kuşkular
Kuşatmış beni
Rotatıfler silâhlar yasalar

Ah akşam oluyor
Sevgilim, aşkım benim
İniyor dağlara
Örtüsü gecenin
Bir çocuk durmadan
Büyük nehirleri özlüyor
Kaybolmuş sevinçleri özlüyor
Bu yürek durmadan
Geçiyor dağlardan
Gölgesi çetelerin

Körlerin ve yetimlerin
Türküsünü söylemek istiyorum
Yavrusu ölmüş ananın
Hastaların türküsünü söylemek istiyorum
Hapiste yalnız bir adamın.
Sevgili bir yüreğin türküsünü söylemek istiyorum
Kardeşimin, Guevara'nın

Ah, nasıl da acı
Böyle susup durmak
Kötüler cellâtlar elinde
Bunalırken güzelim halk
Fabrikalar yanlış çalışırken
Yanlış ekilirken toprak
Ayak, olmuşken baş
Baş, olmuşken ayak

Kavganın ve hürriyetin
Türküsünü söylemek istiyorum
Gür bir akışla akacak kanın
Eşitliğin türküsünü söylemek istiyorum
Halklar adına yükselen sancağın.
Sadeliğin, inceliğin, onurun
Türküsünü söylemek istiyorum
Onun türküsünü, Guevara'nın

1968

BİR GÜN MUTLAKA

Bugün seviştim, yürüyüşe katıldım sonra
Yorgunum, bahar geldi, silâh kullanmayı öğrenme-
liyim bu yaz
Kitaplar birikiyor, saçlarım uzuyor, her yerde güm-
bür gümbür bir telâş
Gencim daha, dünyayı görmek istiyorum, öpüşmek
ne güzel, düşünmek ne güzel, bir gün mutlaka
yeneceğiz!
Bir gün mutlaka yeneceğiz, ey eski zaman sarraf-
ları! Ey kaz kafalılar! Ey sadrazam!

Sevgiim on sekizinde bir kız, yürüyoruz bulvarda,
sandviç yiyoruz, dünyadan konuşuyoruz
Çiçekler açıyor durmadan, savaşlar oluyor, her şey
nasıl bitebilir bir bombayla, nasıl kazanabilir o
kirli adamlar
Uzun uzun düşünüyör, sularla yıkıyorum yüzümü,
temiz bir gömlek giyiyorum
Bitecek bir gün zulüm, bitecek bu hân-ı yağma
Ama yorgunum şimdi, çok sigara içiyorum, sırtım-
da kirli bir pardesü
Kalorifer dumanları çıkıyor göğre, cebimde Vietnam-
ca şiir kitapları
Dünyanın öbür ucundaki dostları düşünüyorum,
öbür ucundaki ırmakları
Bir kız sessizce ölüyor, sessizce ölüyor orda
Köprülerden geçiyorum, karanlık yağmurlu bir gün,
yürüyorum istasyona
Bu evler hüznölendiriyor beni, bu derme çatma
dünya
İnsanlar, motor sesleri, sis, akıp giden su
Ne yapsam... ne yapsam... her yerde bir hüzn
tortusu
Alnımı soğuk bir demire dayıyorum, o eski günler
geliyor aklıma
Ben de çocuktum, sevgilerim olacaktı elbette
Sinema dönüşlerini düşünüyorum, annemi, her şey
nasıl ölebilir, nasıl unutulur insan
Ey gök! senin altında sessizce yatardım, ey pırıl
pırıl tarlalar
Ne yapsam... ne yapsam... Dekart okuyorum son-
radan...

. /

Sakallarım uzuyar, ben bu kızı seviyorum, ufak bir
yürüyüş Çankaya'ya
Bir pazar, güneşli bir pazar, nasıl coşuyor yüreğim,
nasıl karışıyorum insanlara
Bir çocuk bakıyor pencereden, hülyalı kocaman
gözlü nefis bir çocuk
Lermontov'un çocukluk fotoğraflarına benzeyen
kardeşi bakıyor sonra
Ben şiir yazıyorum daktiloda, gazeteleri merak
ediyorum, kuş sesleri geliyor kulağıma
Ben mütevazi bir şairim, sevgilim, her şey coşku-
landırıyor beni
Sanki ağlayacak ne var bakarken bir halk adamına
./

Bakıyorum adamın kulaklarına, boynuna, gözlerine,
kaşlarına, yüzünün oynamasına
Ey halk diyorum, ey çocuk, derken bende bir ağ-
lama
İlençliyorum bütün bireyci şairleri, hâle gidiyorum
portakal almaya
İlençliyorum o laf kalabalıklarını, kurumuş yürek-
leri, bireyin kurtuluşunu filân
İlençliyorum o kitap kurtlarını, bağışlıyorum sonra-
dan
Uzun kış gecelerinden sonra kimbilir nasıl olur her
şey
Uzun kış gecelerinden sonra, masallarda anlatılan
./..

Durup durup bunları düşünüyorum, bir sevinci bir
hüzün izliyor arkadan
Yüreğim ipesapa gelmez bir bahar göğü, Türkçe
bir yürek kısaca
Beklemek usandırıyor, telâşlı telâşlı bir şeyler an-
latıyorum sağda solda
Bir otobüse biniyorum, inceliyorum bir böceği tu-
tarak kanatlarından merakla
Yürürdüm eskiden baharda, o yıkıntıların ve çayır-
ların olduğu alanlara
Aklıma şiiri gelirdi o yaşlı Amerikalının, sonbaharı
anlatan şiiri
Çayırlar vardı o şiirde, baharı anımsatan ne de olsa
Böylece yeniden hazırlanıyorum bir coşkuya, yeni-
den sokaklara fırlamaya
Kendimi atmak bir uçuşumdan balıklama

./

Büyük ve mavi bir şey izlenimi var bende, gördüğüm
filimlerden mi ne

Bir şapka, telâşlı bir gök, sıcak yapay bir dünya
Anlat anlat bitmiyor, bitmiyor bende ki daüssıla
Bütün sevgilerimi harcayabilirim bir çırpıda, yağ-
murlu o yollar geliyor aklıma

Benzin kokuları, ıslak direkler, babamın esmer bir
somun gibi tombul ve sıcak elleri

Uyurdum. Bir de bakmışsın yeni bir film sinemada,
şehirde yeni bir kız, kahvede yeni bir garson
O üzgün ve sabahlıklı dururdu balkonda...

. /

Şimdi ne var hüzünlenecek burda, nedir bu çatlatan
yüreğimi bu telâş
Sanki yarın ölecek gibiyim, birazdan polisler gele-
cek ya da
Gelip alacaklar kitaplarımı, daktilomu, bu şiiri,
sevgilimin fotoğrafını duvarda
Soracaklar babanın adı ne, nerde doğdun, teşrif
eder misiniz karakola
Dünyanın öbür ucundaki dostları düşünüyorum,
öbür ucundaki ırmakları
Bir kız sessizce ölüyor, sessizce ölüyor Vietnam'da
Ağlayarak bir yürek resmi çiziyorum havaya
Uyanıyorum ağlayarak, bir gün mutlaka yeneceğiz!
. /

Bir gün mutlaka yeneceğiz, ey ithalâtçılar, ihracat-
cılar, ey şeyhüliislâm!

Bir gün mutlaka yeneceğiz! Bir gün mutlaka yene-
ceğiz! Bunu söyleyeceğiz bin defa!

Sonra bin defa daha, sonra bin defa daha, çoğal-
tacağız marşlarla

Ben ve sevgilim ve arkadaşlar yürüyeceğiz bulvar-
da

Yürüyeceğiz yeniden yaratılmanın coşkusuyla

Yürüyeceğiz çoğala çoğala...

1965

YIKILMA SAKIN

Kötü şey uzakta olmak
Dostlarından, sevdiğin kadından
Yasaklanmak bütün yaşantılara
Seni tamamlayan, arındıran
Kapatıldığın dört duvar arasında
Sağlıklı, genç bir adam olarak

Neler gelmez ki insanın aklına
Sevinçli, özgür günlere dair
Kalmıştır yüzlerce yıl uzakta
Onunla ilk kez öpüştüğün şehir
Acı, zehir zemberek bir hüzün
Kalbinden gırtlığına doğru yükselir

Görüyorsun işte küçük adamları
Köhnemiş silâhlarıyla saldıran sana
Kimi tutsak düşmüş kendi dünyasına
Kimisi düpedüz halk düşmanı
Diren öyleyse, diren, yılma
Yürüt daha bir inatla kavganı

Babeuf'ü hatırla, Nâzım Hikmet'i
Bir umut ateşi gibi parlayan zindanlarda
Hatırla Danko'nun tutuşan kalbini
Karanlıkları yırtmak arzusuyla
Ve faşizme karşı, zulme, zorbalığa
Düşün acılar içinde vuruşan kardeşleri

Elbette vardır bir diyeceđi, bir haberi
Bir kaçağa çay sunan kürt kadınlarının
Dağlar dilsizdir yalındır
Ama gün gelir bir diyeceđi olur onların da
Ve dağlar, ıssız tarlalar başladı mı konuşmaya
Susmazlar bir daha, söz artık onlarındır

Kötü şey uzakta olmak
Dostlarından, sevdiğin kadından
Yasaklanmak bütün yaşantılara
Seni tamamlayan, arındıran
Ama bir devrimciyi haklı kılan
Biraz da acılardır unutma

Yıkılma sakın geçerken günler
Yaralayarak gençliğini
Onurlu, güzel geleceklerin
Biziz habercileri düşün ki
Ve halkın bağrında bir inci gibi
Büyüyüp gelişmektedir zafer

1969

İSTANBUL

Göğsüme bir İstanbul çiziyorum
Başparmağımla, kelebek biçiminde
Çocukmuşum gibi aynanın önünde
Yüzümü saçlarımı okşuyorum

Kadıköyden herhangi bir deniz
Tenha bir tramvay şişliden
Samatyadan belki sultanahmetten
İncir ağaçları ansıyorum

Göğsüme bir İstanbul çiziyorum
Başparmağımla, kelebek biçiminde
Biraz umutsuzum, biraz yorgun işte
En çok gözlerimi seviyorum

BAHAR ŞİİRİ

Bu sabah mutluluğa aç pencereni
Bir güzel arın dünkü kederinden
Bahar geldi bahar geldi güneşin doğduğu yerden
Çocuğum uzat ellerini

Şu güzelim bulut gözlü buzağıyı
Duy böyle koşturan sevinci
Dinle nasıl telâş telâş çarpıyor
Toprak ananın kalbi

Şöyle yanıbaşına çimenlere uzan
Kulak ver gümbürtüsüne dünyanın
Baharın gençliğin ve aşkın
Türküsünü söyleyelim bir ağızdan

1960

SONBAHAR EZGİSİ

**Caddeden lise kızlar geçiyordu
Medeni hukuku usulca kapattım
İmtihanmış paraymış etiketmiş
İnadına bir sigara yaktım**

**Örneğin dedim şu dünya
Bir boşlukta döner de döner
Şu yağmur şu hınzır eylül yağmuru
Adamı büsbütün deli eder
Peki insanlar peki insanlar
Hangi akla hizmet eder**

Düşünüp düşünüp içlendim

**Saniyeler dakikalar saatler derken
Günler su gibi akıyor kardeşim
Bir yanda ders kitapları bir yanda kalbimi
Şaşırdım kaldım**

1961

KOŞU

Tutsaklığım dar sokaklarında büyürken
Sevmek niye, yetmeden öncelere?
Seni düşünmek bir yağmur ansızın
Akşam üstleri yorgun caddelere

İçimde yeniden bir umut
Yeniden bir kahır sevgilere
Söylenmemiş şiirler dudaklarımdan
Savruluyor susuk gecelere

Üstelik hep mutlu olmak gülünç
Sığmak güç evlere kahvelere
Ellerinden bir tutsam, biliyorum
Koşum ötelere ötelere

1960

HANI SEVMEK İÇİN ELLERİ

Bir sınırsız anlamsızda onu arıyorum erkekçe
Duvarlara çarparak büyüyor düşüncelerim
Bir sözcükte gizlidir, biliyorum, ama güç.
Demiri ha babam dövüyorum

Mutlak bulmalıyım, öyle güçsüz duramıyorum
Bir elim toprakta kalıyor, öteki bulutta
Belki bulutun, toprağın ötesi
Anlamıyorum

Tohum yeşeriyor, başak oluyor-güzel
Başak sararıyor ekmek oluyor-güzel
Tohum başak ekmek sizin olsun
Ben sarıyı yeşili istiyorum

Bir düşünce yanıp sönüyor bilincimde
Ne etsem bir türlü tutamıyorum
Siz varın bildiğiniz çayın kıyısına oturun
Ben habire deliriyorum

Akın karadan ayrımı ne, bilmiyorum
Güzelin çirkinden ayrımı ne, bilmiyorum
Hani o, hani gücü yüreğinin
Hani sevmek için elleri diyorum

1959

KARA ŞARKI

Karanlığın yine o saatinde
Kapkara sularda uyandılar
Gözlerinden karanlık şarkılar geçiyordu
Uzanıp karanlığa baktılar

Kadının kapkara saçları
Kapkara elleri adamın
Yanıtsız nedenler gibi-odanın,
Dört yanında dört kara duvar

İki ucu karanlıkta bir çizginin
Karanlık ortasında aldandılar
Kapkara mısralar kurdular karanlıkta
Ve iki zenci gibi sustular

En olumlu yerinde sevgilerinin
Birden soluk soluğa yorulduklar
Azar azar öldüğünü duydular
Karanlıkta kalan biryerlerinin

1961

İKİNCİ UYKUSUZ ADAM

Örneğin bir tohum yeşerdi ansızın
Büyüdü erkin ortamlarda bir fidan
Sonra bir rüzgâr esti, amanın
Silindi tomurcuk yaşamdan

Ölümsüz ne var kahrolası evrende
Limanda ikinci uykusuz adam elleri gemili
Korsan şarkıları kadınlı bıçaklı gecede
Bir duvar ördü ağlamadan

Oysa seviler vardı görkemli, tutkular vardı
Büyüdü nedenli bakışlar göksel karanlığa
Düşünceler kopuk parmaklar gibiydi
Anılar çılgılık çılgılığa

Fillmler yarım, öyküler yarım, bitse de.
Limanda ikinci uykusuz adam elleri gemili
Korsan şarkıları kadınlı bıçaklı gecede
Demir attı şaraplı yalnızlığa

Demek bu göğü, doğayı, yıldızları
Kişinin alinyazısını o yarattı
Peki İsa'yı çarmıha geren kim
Yusuf'u kuyuya kim attı

Ve peki neden bütün suç Kâbil'de
Limanda ikinci uykusuz adam elleri gemili
Korsan şarkıları kadınlı bıçaklı gecede
Kalbini koparıp denize fırlattı.

1961

EY UZAK

O en eski hüznümdür benim aydınlanan
Kurallar boyu büyüten ilkel özlemimi
Kimbilir sevgi ırmağında nelerdi yaşanan
Karanlık denizlerden geçen hangi gemilerdi

Sepetine eflâtun çiçekler doldurmuş
Mutluluğu bildik biçimlere sığmayan
Sarışın bir adam, pembe dişli bir kadın
Kuşlardır en gizli öpüşlerini duyan

Ansızın susuşunda mı, nehirler gibi
Ağır ve anlamlı, gecenin ortasında
Binlerce ölmek binlerce yerden bin yıl
Bin yıl büyümek sana ve sonsuza

Kimdi o, sıcak loşluğunda mağaraların
Dost öpücükleri anneme benzeyen
Sevgi anlatan, bir şeyler sezdiren usulca
Usulca alıp başını duygunun ormanına giden

Bitmesin, bitmesin ne olur bu sessiz uzayan
Bu kar yağar gibi usuldan gözlerime
Erkek ve özlemlili ve ağlamasını bilen
Şimdi bir sana tapınmak ey uzak keman

1961

OKUNDUKÇA NE KÖTÜ ESKİMESİ ŞİİRİN

**Üç nokta; Ve mavi perdelerin ardında kent vardı
Hangi cumartesi, bu kaçınıcı paket adamlar
 gelirdi çarşılarından
Yelkenli bir sokak düşünecektim, beyaz şapkalı
 gelincikler
Adamın biri sigarasını suya düşürecekti
Martılar sulara, kadınlar gururla çarşılara
Ben şiir yazacaktım, canımı sıkılıyordu, eski
 şeylerden bıkmıştım
Yemek ye, diyor annem, hep alışkanlıklarım,
 sonunda.
Kamüymüş, yok bilmeni kimmiş, bilincim
 catlayacak
Herşey senin saçlarından çözöldükten sonra
 başıyacak**

Masa örtülerinin serilmek midir gerçeği? Hep
bildik sözcüklere sığınmak ne kötü
Koyvermeli kendini kişi. —Ama nasıl renk bu—
Esinçlerin yanında bir yerden akşamların şiir
düşünür gibi gelmesi

Tatlı ve yumuşak ayvalar..
Sonra midemin ağrıdığını büyütüp, korkacaktım
O veremli çocuğun kaçınıcı aldanışında gelecekler
Her şey renksiz bir boşluğa dökülür
Şiir yazmak belki en güzel aldanıştır
Sonra resim filân yapacaklar, gidip şarap
içecekler

Kendimi yepyeni bir gemici yapardım Allah olsam
Ötelerde belki yeni şeyler vardı
Kudurmuş gibi yazmak geliyor içimden, açım
anlıyor musun

Doktorlar buna ne derlerse desin
Kim en iyi bilebilir herhangi bir şeyi
Bir şeyi en iyi bilmek ne demektir
Hangi din eskimez

Ellerim ve bileklerim ve gözlerim şehvetle
gıcıklanıyorlar
Yorgun suratlarınızı hiç mi hiç göresim gelmedi
İçimde bir sıkıntı dinamiti var ki, patlamasa
öleceğim

Şiir yazmak istiyorum, canım sıkılıyor,
alışkanlıklarımdan öğreniyorum
Düşünmesem ve koyversem ellerimi belki çok
şeyler söylerim
Tenha bir böcek gibi tavan arasına koşuyorum
Sen çirkin bir ihtiyar olmadan burnundan
öpmeliyim

1961

BİR GÜN AŞK GEÇİLMELİDİR

Ey artık ağız ve saçları
Uzun bir karanlığı ağartan boyna
Maviden aşka boyayıp silâhları
Bilenip bir başkaldırmaya
Korkak ve umutsuz yerlilerden
Söküp son hızla çadırları
Ağaran bir kan-geceden
Yepyeni bir çıldırmaya

Yangın. Onun alyuvarları
Kanlı bir geçit gibi. İsyan.
Mavi gözlerle dolu saçları
Ey beni umutsuz eden kan
Ey bütün şarkılardan artan
Aşkın vazgeçilmez karanlığı

Susar ve martıları düşünür
Gecenin bir kesiminde insan
İçinde beyaz bir kalabalık
Ve aşk zaten gürültüdür
Benim korkum ve umutsuzluğum
Artık ölmüş bir adam gibidir
Kendini hiç hatırlamayan

Aşkın ve hüznün şiiridir
Yüzümle çizdiğim karanlığa
Çılgın atlar. Savaşçılarıım.
Ey benim kaçınılmaz yazgım
Bir gün dörtnala ağlamaya

Bir gün aşk geçilmelidir

1962

SABIHA

Bana bir sigara verin annem öldü
Bu sabah öldü beşe doğru sanırım
Allah allah ne var şaşıracak canım
Annem öldü diyorum hepsi bu

Yüzüme bakmayın öyle gülesim geliyor
Bir ayna olsa da aptallığınızı görseniz
Hani dokunsam siz de güleceksiniz
Boşverin kurallara murallara yahu

Şu son yıl keman bile çalmadı
Yüzünde çizgiler çoğaldıkça öfkелendi
Sanki suçlu oynuş gibi babama yüklendi
Beni kimse anlayamaz deyip durdu

İsterseniz sinemaya falan gidelim
Galiba nadyanın bir filmi var tayyarede
Ortanca birader çok ağladı dün gece
Sahi, sabiha işi ne oldu?

1962

ÇOK GARİP BİR ZENCİ

Walt Whitman'ın oralardan bir zenci
Harlemde yağmur sonu yaprakları
Bir kadeh cin bir duble cin vermut
Karanlıkta ben'i duyar gibi

Harlemde yağmur sonu yaprakları
Bırakılmış ellerim, etim
Susmasam kendi sesimden delirecektim
Benimle sanki bir başka ben vardı

Bir kadeh cin bir duble cin vermut
Sizin en güzel yerlerinizi düşündüm
En güzel yerlerinizi en çirkin yerde düşündüm
Unutmak ve ölmek o kadar kolaydı

Karanlıkta ben'i duyar gibi
Çok garip bir şeyler seziyordum
Harleme çok garip bir yağmur başlamıştı
Walt Whitman'ın oralardan üç zenci

1962

GECEYDİ

Yüzümdü. Irmağa dönülür
Irmağa dönerdik geceyle
Yüzümü ürküten geceyle
Silâhlar ve kuşlar çözülür
Irmağa dönerdi hepsi de

O zaman çarşılar başlardı
Balkonu usulca kuşatan
Hüznümü usulca kuşatan
Uzardı saçları çocuğun
Geceyi bilinen saçları

Bir adam. Babamdı galiba
Taşralı bir adam galiba
Anneyi sessizce ağlatan-
Sesine karışan o rüzgâr
Göçlerden kalandı en fazla

Geceydi. Irmağa dönülür
Irmağa dönerdik geceyle
Yüzümü eskiten geceyle
Hüzünler ve aşklar çözülüp-
Irmağa dönülür hepsi de

1962

KEDİ

«Elveda, elveda» ne güzel.
Üçüncü, uyumu bozuyor.
«Elveda, elveda, elveda»
Üstelik kediye benziyor.

Adamın kafası kocaman
Cebinde Sartre'dan bir roman
Sağına soluna bakmadan
Belki de cennete gidiyor

Ataol yağmuru sevmiyor
Saati sormayın korkuyor
Ne zaman rakıya otursam
Üçüncü elveda geliyor

1961

53

BİR ERMENİ GENERAL

Usanıp sevişmekten bir ermeni general
Atıvermiş kendini senmişel kulesinden
Bir çocuk ki öperken utanır annesinden
O çocuğu boynundan asıvermeli derhal

Çünkü sığmıyor çocuk koskocaman adama
Çünkü tuhaftır biraz, çocuk olmak eskiden
Sahi, civcivler vardı-bazan anlatır annem
Ne güzel bükermişim boyunlarını ama

Ve ben o dar büyücü-upuzun kara şapkam
Yeniden doğururken alışkın bir tavşanı
Kendime iğretiyim-yani bir kasabalı

Yani her direnişi çağdaş kızla sonlanan
En yeni senaryoda en eski esas oğlan
Bir ermeni general-yakası madalyalı

1962

KİTAPLARA GİRMEMİŞ
İLK ŞİİRLERDEN

MELANKOLİ

Ey sokaklarında yıllarca avare dolaştığım
İçinde ilk aşkıma yaşadığım küçük şehir
Umutsuz akşamlarımda sesini duyduğum lir
Sihrinde ilk acıyı tattığım

Ey sarhoş akşamlarımın biricik tesellisi
İlk şiirlerimdeki biricik dert ortağım fener
Soğuk kış geceleri ısındığım kalorifer
Gitgide uzaklaşan tren sesi

Ey en masum arzularımı gizleyen oda
Yıldızlarla dost eden küçük pencere
Her akşam gönlümün dilediği yere
Götüren sihirli araba

Ey en içli en yanık türkülerimi duymayan
Rüzgârı saçlarımı dağıtan sokak
Ve ey saçı ak gönlü ak
Anneciğim pencerede ağlayan

Ah biliyorum güç gelecek sizlere
Ama artık gitmek geliyor içimden
Bir sabah masmavi bir bulutun peşinden
Dönüşü olmayan yerlere

LEYLAKLARDA YİTİRDİĞİM

Ah o güzelim bahar akşamları
Kahredici gerçekler ötesinde kalan mutluluk
Günbegün anılarca uzaklaşan ufuk
Yöremde duyulmayan leylak kokuları

Delicesine, mandolin çaldığım geceler
Ve sen, çocuk masallarımın perisi
İlk düşlerimin unutulmaz sevgilisi
O yunmuş, o arınmış düşünceler

Toplar atıldıktan sonra, kimsesiz
Terkedilmiş sokaklarda çaldığım ıslık
Ah o büyük o dost yalnızlık
Nerelerdesiniz?

Bir şey var yitirdiğim leylaklarda
Yaşanmamış anılar kadar güzel
Tüm mutluluklara, aydınlıklara bedel
Hayır değil, değil tanrılarda

1959

MIZIKA

— Askıda Yaşama Şairine —

Karlı gecelerde küçük istasyonlarda
Düdük çalan trenlere bayılıyorum
Tül perdeler ardında kadınlar gülüyor
Tutup pencerelere tırmanıyorum

Bir şiir söylüyorum sonra bir şarkı
Sonra oturup ağlıyorum
Sonra bir güzel çiçeklenip
Sokaklarda mızıkça çalışıyorum

Bu kente her gece yağmur yağıyor
Ve ben her gece yeniden ölüyorum
Bu tren oraya gidecek gizlemeyin
Ne derseniz deyin ben biniyorum

1960

GERÇEKSİZ YAŞAM

Ellerimi alıp Afrika gecelerine götürüyorum
Isınsın istiyorum düşüncelerim sımsıcak öykülerde
Merdivenlere çıkıyorum merdivenlerden iniyorum
Bir sayı yazıyorum bir başka sayıyla çarpıyorum
Sonra bir başka sayıya bölüyorum
Isınsın istiyorum düşüncelerim sımsıcak öykülerde
Ellerimi alıp Afrika gecelerine götürüyorum

Karanın alın yazısı ellerimi kirletiyor
Afrika'dan uzak Afrika'da bunalıyorum

II

— Gözlerimi alıp Paris sokaklarına götürüyorum
Pariste eylül sabahlarını yaşıyorum
Seine nehrine kirli bir yağmur yağıyor
Derken Picasso'nun gözlerinde akşam oluyor
Paris sokaklarında kahroluyorum

Seine nehrine kirli bir yağmur yağıyor
Picasso'nun gözlerinde boğuluyorum

III

Ellerim gözlerim Istrati'de düğümleniyor
Istrati'yi sımsıkı kucaklıyorum
Bir kadın ölüleri için gözyaşı döküyor
Adamın çıplak sırtına kamçılar iniyor
Kişinin gerçeğine susuyorum

Ellerin gözlerim Istrati'de düğümleniyor
Istrati'yi sımsıkı kucaklıyorum

1960

BİR GÜN MUTLAKA

şiiirler

ATAOL BEHRAMOĞLU

1960 sonrası toplumcu yazınımızın önde gelen şairlerinden Ataol Behramoğlu'nun «Bir Gün Mutlaka» adlı yapıtının 5. basımını sunuyoruz. Şairin ilk kitabı olan «Bir Ermeni General» ile kitaplarına girmemiş ilk şiirlerinden bazıları da kitabın bu baskısında yer alıyor. Şiirinde, bireysel yaşantısı ile toplumsal davranışını birlikte yansıtan Behramoğlu, «bilinç akımına» yaklaşan ve şiirimiz için «yenilik» olan bir teknik kullanıyor.

ÖNEMLİ NOT

Bu kitap basılı fiyatının üzerinde satılamaz.

70 Lira